

Preventie werkt!

Mathieu Roelants

Published online: 5 March 2015
© Bohn Stafleu van Loghum 2015

Recent onderzoek toont aan dat het aantal kinderen met overgewicht na enkele decennia van systematische toename lijkt te stabiliseren. Ik had u graag meegedeeld dat dit de verdienste is van de voortdurende inspanning van jeugd- en andere gezondheidsprofessionals om een gezondere (lees 'minder dikmakende') omgeving te creëren, maar daar is momenteel geen bewijs voor (evenmin voor het tegendeel trouwens). Een andere verklaring is dat een status quo werd bereikt waar de meeste vatbare individuen overgewicht hebben ontwikkeld, en niet vatbare individuen immuun blijven voor de obesogene omgeving. Deze hypothese is verontrustend omdat het risico bestaat dat overgewicht bij vatbare individuen verder evolueert tot meer extreme vormen van obesitas, en dat geassocieerde ziekten bij kinderen en jongeren, nog verder zullen toenemen. Denk aan verhoogde bloeddruk en type 2 diabetes. Helaas blijkt uit de bevindingen die Van Vuuren en collega's in dit nummer rapporteren, dat extreme obesitas een reëel probleem is bij kinderen op de basisschool in Amsterdam. Dit gaat gepaard met een verhoogd risico op psychosociale en opvoedingsproblemen. Méér kans op problemen ondanks een gelijke prevalentie van overgewicht. Een derde mogelijke oorzaak voor de stabilisering is eerder cultureel. Een gezonde levensstijl is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een product dat vermarkt wordt door bekende en minder bekende mediapersoonlijkheden. Meer bewegen en bewust eten zijn vaste (en gunstige!) ingrediënten van dit product, dat verder al te vaak gebaseerd is op trendy maar niet altijd even wetenschappelijk gefundeerde theorieën. Zou dat de blijvende sociale en culturele ongelijkheid kunnen verklaren die Van Vuuren en collega's nog rapporteren? Vooralsnog

ontbreekt ook hiervoor het bewijs, maar bedenk wel dat dergelijke trends gewoonlijk niet gelijk doordringen in alle lagen van de bevolking.

Dit lijkt een somber toekomstbeeld te schetsen van een sector die machteloos staat tegenover maatschappelijke trends, maar het tegendeel is waar. De afgelopen jaren werd op verschillende vlakken immers vooruitgang geboekt wat duidelijk verband houdt met het gevoerde (preventie)beleid. Een goed voorbeeld is de studie naar de profylaxe van vitamine D-deficiëntie in het artikel van Gommans. Gommans en collega's tonen aan dat met een goed onderbouwd en uniform beleid een suppletiepercentage wordt bereikt dat dicht in de buurt komt van de vaccinatiëgraad; toch een van de grote successen met betrekking tot de preventie van ziekte.

Dat preventie ook werkt op andere aanverwante domeinen blijkt uit het artikel van Prinsen en collega's over het rapport *Investeren in opvoeden en opgroeien loont!* In dit rapport worden de kosten en baten van zes preventieprogramma's voor pedagogische en psychosociale problematiek onder de loep genomen. Het zal u vast niet verbazen dat de auteurs tot de conclusie komen dat preventie loont, en méér investeren op termijn leidt tot minder kosten.

In tijden van moeizaam economisch herstel en besparingen vormt dit een dilemma voor beleidsmakers, aangezien ze middelen moeten vrijmaken voor problemen die er nog niet zijn. De JGZ moet hierin een adviserende rol spelen. Een belangrijke uitdaging ligt in het verder uitbouwen van een coherent preventiebeleid met duidelijke afbakening van risico's en opportuniteiten. Dat is onze uitdaging voor de toekomst.

M. Roelants (✉)
KU Leuven, Departement Maatschappelijke
Gezondheidszorg en Eerstelijnszorg, Leuven, België
e-mail: mathieu.roelants@med.kuleuven.be